

DE KATHOLIEKE CONTRAREFORMATIE IN DE 21STE EEUW

HIJ IS VERREZEN !

TWEEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT / P106088

V.U.: E. GOVAERTS, POSTBUS 14, 2650 EDEGEM

NR.17 / SEPTEMBER-OKTOBER 2005

AFGIFTEKANTOOR: ANTWERPEN X

« Van de ene dag op de andere zullen wij die nu als paria's behandeld worden plots de strijdgenoten zijn van een Paus die zal vervolgd worden » (G . de Nantes, 26 januari 1997).

DE BOOT VAN PETRUS

EEN NIEUWE JOANNES-PAULUS I

EEN NIEUWE GEORGES DE NANTES

De Italiaanse humanist Enea Silvio Piccolomini, die Paus werd onder de naam Pius II (1458-1464), kreeg van vroegere geestesgenoten te horen dat hij als Opperherder van de Kerk standpunten innam die in tegenspraak waren met de theorieën die hij tevoren als humanist verkondigd had. « *Eneam rejicite, Pium recipite* », antwoordde de Paus. « *Laat Enea voor wat hij is, en luister naar Pius.* » De anekdote is ook van toepassing op onze nieuwe Paus. Aan hen die ons verwijten dat wij blijkbaar vergeten zijn dat Joseph Ratzinger ten tijde van het Concilie een progressief theoloog was, antwoorden wij: Vergeet Ratzinger, en richt u op Benedictus XVI!

Om eerlijk te zijn: wij waren eigenlijk erg ontgoocheld bij het nieuws van de uitverkiezing van kardinaal Ratzinger tot Opperherder van de Kerk. Net zoals wij indertijd, in 1978, toen kardinaal Luciani Paus werd, niet graag hoorden dat hij de naam "Joannes-Paulus" aannam als wilde hij aangeven dat hij de lijn van Joannes (XXIII) en van Paulus (VI) wilde door-trekken.

Op zo'n ogenblikken moet een echte gelovige echter hopen tegen elke hoop in, naar het voorbeeld van onze aartsvader Abraham. Het geloof in de Rooms-katholieke Kerk verplicht ons tot die houding.

Juist zoals Joannes-Paulus I zich zeer snel ontpopte tot « *een nieuwe H. Pius X zonder het zelf te beseffen* », zo blijkt Benedictus XVI de afgelopen weken en maanden steeds duidelijker een nieuwe Joannes-Paulus I zonder dat hij het zelf beseft. Hij beantwoordt daarmee aan het motto dat al verschillende jaren op de voorpagina van de nummers van *Il est ressuscité!* prijkt: « *Hij zal terugkomen met zijn grote hart, zijn hart van vuur, zijn geest van armoede en zijn glimlach! Hij zal terugkomen, en het Onbevlekt Hart van Maria zal triomferen!* »

In ons vorig nummer hebben we het al aangekondigd: « *Joannes-Paulus I is terug* ». En tegelijkertijd krijgt de triomf van het Onbevlekt Hart van Maria gestalte. Tijdens het Angelus van zondag 5 juni jl. sprak Benedictus XVI vanuit het venster van zijn privé-vertrekken tot de menigte bedevaarders op het Sint-Pietersplein volgende woorden:

« *Het hart dat het meest lijkt op dat van Christus is zonder enige twijfel het hart van Maria, zijn Onbevleete Moeder, en het is precies om die reden dat de liturgie ze samen aan onze devotie aanbiedt. In antwoord op de uitnodiging van de Maagd van Fatima willen wij aan haar Onbevlekt Hart, dat wij gisteren op bijzondere wijze beschouwd hebben, de hele wereld toewijden, opdat deze de barmhartige Liefde van God zou ervaren en de ware vrede zou kennen.* »

De avond tevoren, op 4 juni – eerste zaterdag van de maand – was het rondtrekkend beeld van de H. Maagd van Fatima vanuit Florentië in Rome aangekomen om er in de Sint-Pietersbasiliek vereerd te worden. Daarna was Onze-Lieve-Vrouw van Fatima in processie naar het Sint-Pietersplein gebracht voor de toewijding aan het Onbevlekt Hart van Maria.

EEN BISSCHOP IN HET WIT GEKLEED

We hebben al gezegd hoe Joannes-Paulus I, door zich tijdens zijn aanstellingsplechtigheid niet de tiara te laten opzetten maar slechts een bisschopsmijter, ons spontaan deed denken aan de « *Bisschop in het Wit gekleed* » van het Derde Geheim van Fatima. Benedictus XVI gaat nog een stapje verder: hij heeft de traditionele tiara boven het pauselijk wapen vervangen door een bisschopsmijter.

Wél is onderaan op zijn wapenschild het pauselijk *pallium* afgebeeld, het witte kledingstuk in zuivere lamswol dat tijdens de intronisatie rond de schouders van de Paus gehangen werd als teken van zijn bijzondere uitverkiezing op de Stoel van Petrus. « *Dit zeer oude teken dat de bisschoppen van Rome sedert het einde van de vierde eeuw dragen* », verklaarde Benedictus XVI tijdens de homilie van de aanstellingsplechtigheid, « *kan beschouwd worden als een beeld van het juk van Christus dat de bisschop van deze stad, de dienaar van de dienaren Gods, op zijn schouders neemt.* »

Dit "juk" is dat van de dienst van heel de Kerk. Benedictus XVI, « *bisschop van Rome* », is tegelijkertijd ook de Opperherder van de Kerk. Zuster Lucia herinnert daaraan in de tekst van het Derde Geheim: « *Wij hadden het voorgevoelen dat het de Heilige Vader was.* » De « *Bisschop in het Wit gekleed* » is dus niet alleen bisschop van Rome, hij is « *de Heilige Vader* », de Opperste Herder van de universele Kerk.

De nieuwe Paus heeft dit krachtig onderstreept toen hij op 7 mei bezit nam van zijn *cathedra*, zijn bisschopszetel in de basiliek van Sint-Jan-van-Lateranen: « *Aan de Opvolger van Petrus komt een wezenlijke taak toe. Het was Petrus die als eerste, in naam van de Apostelen, de geloofsbelijdenis uitsprak: "Gij zijt de Christus, de Zoon van de levende God" (Matth. 16, 16). Dat is de taak van alle opvolgers van Petrus: een gids te zijn in de belijdenis van het geloof in Christus, de Zoon van de levende God. De cathedra van Rome is vóór alles de cathedra van dit Credo. Van op deze cathedra moet de bisschop van Rome onafgebroken herhalen: "DOMINUS JESUS", Jezus is de Heer.* »

Een discrete verwijzing naar de verklaring « *DOMINUS JESUS* », die op 5 september 2000 gepubliceerd

Op zijn wapenschild heeft Benedictus XVI de tiara vervangen door een bisschopsmijter, waarop de drie "kronen" nochtans niet ontbreken: zij worden voorgesteld door drie gouden banden en symboliseren de drie machten van onderricht, heerschappij en heiliging. Naast de sleutels van de H. Petrus verwijst ook het pauselijk *pallium* onderaan uitdrukkelijk naar de bijzondere vol machten van de Bisschop van Rome. Op het wapenschild zelf prijkt het gekroonde Morenhoofd dat al sinds de Middeleeuwen voorkomt in de blaoenen van de bisschoppen van Freising (nu het aartsbisdom München-Freising); het staat symbool voor de universaliteit van de katholieke Kerk, die alle heersers en naties ter wereld tot het heil roept. De beer van

Sint-Corbinianus [zie *kadertje*] is Benedictus XVI zelf, volgens zijn eigen interpretatie: « *Sedert lang al stap ik met mijn koffers door de straten van de Eeuwige Stad. Ik ben Uw lastdier geworden* » (*MIJN LEVEN*, p. 144).

De schelp onderaan nodigt de intellectuelen uit tot nederigheid, overeenkomstig het visioen van Sint-Augustinus die het mysterie van de H. Drieuldigheid probeerde te verklaren en plots op het strand een kind zag dat de zee met een schelp wou overscheppen in een kuiltje in het zand. Toen de heilige kerkleraar hem zei dat dit onmogelijk was, antwoordde het kind: « *Het is moeilijker voor uw verstand om het goddelijk mysterie te doorgronden dan de hele zee in dit kuiltje over te scheppen.* »

werd door de Congregatie voor de geloofsleer waarvan kardinaal Ratzinger toen de prefect was, en die zo'n storm van protest ontkende dat zij tot op vandaag dode letter gebleven is...

Op Goede Vrijdag 25 maart jl., tijdens de kruisweg in het Colosseum die door kardinaal Ratzinger geleid werd ter vervanging van de stervende Paus, bad de toenmalige prefect van de Congregatie voor de geloofsleer als volgt: « *Heer, vaak lijkt uw Kerk ons een zinkend bootje, een vaartuig waar het water aan alle kanten binnendringt.* »

Dat is inderdaad de toestand waarin de voorganger van Benedictus XVI de Kerk achtergelaten heeft. Waar moet zijn opvolger beginnen om de boot terug vlottend te krijgen? Bij het begin: het onderricht van de catechismus [zie ook het tweede artikel in dit nummer].

EEN CATECHETISCHE PAUS

Een andere gelijkenis met Joannes-Paulus I is de duidelijkheid waarmee de nieuwe Paus zich uitdrukt. De didactische helderheid van zijn preken en toespraken doet Paus Luciani herleven. « *Benedictus XVI gaat zo verder met het ten dienste stellen aan de Kerk van het charisma dat hem eigen is vanaf het begin van zijn priesterlijk leven* », schrijft Guillaume Goubert in het Franse dagblad *La Croix* (19 mei 2005). Aan dit CHARISMA VAN DE HELDERHEID « *hebben de Kerk en de wereld een grote behoefte. Men doet geen afbreuk aan de nagedachtenis van Joannes-Paulus II als men onderstreept dat de manier van denken en spreken van de vorige Paus met betrekking tot de leer ingewikkeld was. En dat heeft een goed begrip van de katholieke overtuiging door de mannen en vrouwen van vandaag niet vergemakkelijkt.* »

Als (late) bekentenis kan dit tellen!

Het is waar dat Benedictus XVI veelvuldig verwijst naar Joannes-Paulus II, **maar dan wel om hem beetje bij beetje te corrigeren**, zonder dat het opvalt – net zoals Joannes-Paulus I deed na het pontificaat van Paulus VI.

Een voorbeeld. In de homilie die de nieuwe Paus uitsprak bij de Lourdesgrot in de Vaticaanse tuinen, op

31 mei 2005, gaf hij commentaar bij het mysterie van het Bezoek van Maria aan Elizabeth: « *Maria draagt in haar schoot de pas ontvangen Jezus en begeeft zich naar haar nicht Elizabeth, een oudere vrouw van wie iedereen beweerde dat ze onvruchtbaar was en die nu integendeel in de zesde maand van een door God geschonken zwangerschap verkeert. Maria is een jonge vrouw, maar zij is niet bang want God is bij haar, is in haar. In zekere zin kan men zeggen dat haar reis – Wij onderstrepen het graag in dit jaar van de Eucharistie – de "eerste eucharistische processie" uit de geschiedenis is.* »

Het gebruik van de meervoudsvorm "Wij" valt amper op. Toch is dit geen onbelangrijk detail. In een boek dat Joseph Ratzinger in 1999 schreef ter ere van Joannes-Paulus II stond iets wat op een nauwelijks

DE BEER VAN SINT-CORBINIANUS

De H. Corbinianus was de grote apostel van Beieren: hij kerstende Zuid-Duitsland in het begin van de achtste eeuw en was de stichter van het bisdom Freising, dat in 1821 verenigd werd met het aartsbisdom München en waarvan ook Joseph Ratzinger ooit aartsbisschop zou zijn.

Toen de heilige een reis maakte naar Rome, werd zijn paard onderweg gedood door een beer. Sint-Corbinianus dwong het dier daarop om de bepakking van het paard tot in de Eeuwige Stad te dragen. De beer, het getemde beest dat de christelijke waarheid aanneemt en verder draagt, werd zo het symbool van de gekerstende Germaanse volksstammen.

Door de beer van Sint-Corbinianus in zijn wapenschild op te nemen wil de nieuwe Paus onderstrepen dat ook hij het lastdier van de Heer, *iumentum Domini*, wil zijn, beladen met het juk van God. Deze gedachte vinden we eveneens terug bij de H. Augustinus, de grote kerkvader die Benedictus XVI grondig kent en bewondert: ook hij beschouwde zichzelf als een muilezel die tot meerdere eer en glorie van God de zware bisschoppelijke verantwoordelijkheid droeg.

verholen kritiek kon lijken van het feit dat de Paus nooit meer in de eerste persoon meervoud sprak, maar altijd in het enkelvoud :

« *Deze stilistische revolutie mag men niet onderschatten. Op het eerste gezicht zou men kunnen denken dat het om het normale afstappen gaat van een oud gebruik dat nog weinig aangepast is aan onze tijd. Maar men mag niet vergeten dat dit “wij” niet simpelweg een formule van hofretoriek was. Als de Paus spreekt, doet hij dat niet in zijn eigen naam. Op dat ogenblik tellen eigenlijk de theorieën en privé-meningen niet die hij in de loop van zijn leven ontwikkeld heeft, op wat voor een hoog intellectueel niveau ze ook staan. De Paus spreekt niet als een individu, een gewone geleerde begiftigd met zijn persoonlijk “ik”, of nog een solist op het podium van de geestesgeschiedenis van de mensheid, maar hij put uit het “wij” van het geloof van de ganse Kerk waarbinnen het “ik” zich moet wegcijferen.* »

Anders dan de media suggereren is het “wij” dus helemaal geen teken van zelfgenoegzaamheid maar juist van nederigheid !

Wat de idee betreft van in het bezoek van de Maagd Maria aan haar nicht Elizabeth « *de eerste eucharistische processie* » te zien, als trouwe volgelingen van Onze-Lieve-Vrouw van Fatima stellen wij verheugd vast dat Benedictus XVI het werk van zuster Lucia grondig gelezen heeft. In de *APELOS DA MENSAGEM DE FÁTIMA* schreef de zieneres inderdaad :

« *In dit Hart [van de H. Maagd] heeft de Vader zijn Zoon opgeborgen als in een eerste tabernakel. Maria was de eerste monstrans die Hem gedragen heeft, en het bloed van haar Onbevlekt Hart heeft het leven en de hele lichamelijke geschonken aan de Zoon van God* » (aangehaald in *Il est ressuscité !* nr. 14, sept. 2003, p. 8).

DE BEKERING VAN RUSLAND

Een derde gelijkenis met Joannes-Paulus I : de bekommernis om de waarachtige eenheid van katholieken en orthodoxen. In ons vorig nummer brachten we in herinnering hoe Paus Luciani die eenheid op symbolische wijze bewerkte met patriarch Nikodim, die stervend in de armen van de H. Vader vol liefde over de Kerk sprak en over de noodzaak van de vereniging van Oost en West in de Ene Rooms-katholieke Kerk. « *Hij was orthodox, maar hoe groot was zijn liefde voor de Kerk !* », zei Joannes-Paulus I achteraf.

Ook Benedictus XVI wekt grote verwachtingen. In een interview met de Russische krant *Kommersant* zei patriarch Alexis II van Moskou onlangs : « *Paus Benedictus XVI geniet een groot gezag. Hij heeft een brede kijk op de dingen en een groot intellect, en hij verdedigt zonder vrees de traditionele christelijke waarden tegenover hen die er afstand van proberen*

te nemen, die ze met de voeten treden of belachelijk maken. Dat levert de nieuwe Paus een diep respect in de christelijke wereld op, ook in de schoot van de orthodoxe Kerk. »

Dit diepe respect is inderdaad het beste middel om de verspreide schapen te herenigen. Een voor-smaakje van wat zou kunnen gebeuren kregen we op het Eucharistisch Congres dat in het Zuid-Italiaanse Bari doorging van 21 tot 29 mei : bij monde van dominee Eero Huovinen maakten de Finse lutheranen daar bekend **dat zij deel willen uitmaken van de katholieke Kerk**. Tijdens de dag die gewijd was aan de oecumene zei de dominee :

« *Wij, Finse lutheranen, willen deel uitmaken van de katholieke Kerk, de Kerk van Christus. Wij bidden samen met onze katholieke broeders en zusters opdat wij één mogen zijn in Christus.* »

« *Zonder het sacrament van de Heilige Eucharistie, zonder Christus en zonder God* » kan men niet leven, zo ging Eero Huovinen verder. « *De Eucharistie is het sacrament van de werkelijke aanwezigheid van Christus* », en : « *De eenheid kan niet tot stand gebracht worden zonder de waarheid. De enige weg is die van de waarheid en van de naastenliefde.* »

Sluit dit niet volkomen aan bij het devies van Benedictus XVI, « *COOPERATORES VERITATIS* », « *medewerkers aan de waarheid* » ?

TWEE BEVOORRECHTE ZIELEN

Een vierde gelijkenis met Joannes-Paulus I is dat het Concilie hen beiden van gedachte heeft doen veranderen : Luciani om de godsdienstvrijheid te aanvaarden, hoewel ze tegengesteld was aan alles wat men hem op het seminarie onderwezen had,... en Ratzinger, integendeel, om het Concilie terug in vraag te stellen, zoals hij zelf vertelt in zijn autobiografie¹.

Na verteld te hebben hoe kardinaal Frings, de aartsbisschop van Keulen, hem meenam naar Rome in de hoedanigheid eerst van « *theologisch raadgever* », nadien van « *officieel concilietheoloog* » (*peritus*), verwittigt Joseph Ratzinger de lezer dat hij niets zal zeggen over « *het drama van de Kerk en de theologen in die jaren* ». En waarom niet ? Uit schrik om abbé de Nantes gelijk te geven ? Zonder twijfel. De kardinaal vermijdt op die manier dat hij herinneringen moet ophalen aan de tijd dat hij tot de revolutionaire minderheid behoorde. Uiteindelijk heeft hij met die minderheid gebroken door een kritische analyse van het Concilie te schrijven... die van hem onbewust een tweede abbé de Nantes maakt !

De H. Vader is slechts enkele jaren jonger dan abbé de Nantes, die geboren werd in 1924. Joseph Ratzinger zag het levenslicht op Stille Zaterdag 16 april 1927 in het stadje Marktl am Inn, in het door en door katholieke Beieren. Zijn vader, Joseph, was hoofdveldwachter en

(1) « *Aus meinem Leben. Erinnerungen* », Stuttgart, DVA, 1998. In hetzelfde jaar verscheen bij de uitgeverij Fayard de Franse vertaling van dit boek onder de titel : « *Ma vie. Souvenirs* ». De in het artikel aangegeven paginering is die van de Franse vertaling.

stamde uit een familie van landbouwers. Zijn moeder, Maria, was de dochter van een ambachtsman.

Er zijn verschillende parallellen tussen de « *MÉMOIRES ET RÉCITS* » van Georges de Nantes en de biografie « *AUS MEINEM LEBEN* » van Joseph Ratzinger. Deze jeugdhervorming b.v. :

« *Ik was altijd erg onder de indruk van de Paaswake* », vertelt Joseph Ratzinger. « *Gedurende de hele Vasten werden de ramen van de kerk verduisterd door zwarte gordijnen, die de ruimte zelfs overdag in diepe duisternis hulden. Op het moment dat de pastoor de woorden "Christus is verrezen!" uitsprak, vielen de gordijnen plots naar beneden en werd het interieur van de kerk vervuld van een stralend licht. Ik kan me geen indrukwekkender viering van de Verrijzenis van de Heer voorstellen* » (*AUS MEINEM LEBEN*, pp. 21-22).

Dezelfde indrukken bij de jonge Georges de Nantes, toen hij in Marseille de nachtmis van Kerstmis bijwoonde : « **Ik wachtte vooral gespannen op het moment waarover mijn grootmoeder mij gesproken had : Je zal zien, bij de consecratie ! En inderdaad, wat een feest ! Op hetzelfde ogenblik werden het koor, het baldakijn boven het altaar en de gewelbogen verlicht. Het was mooi, het straalde warmte uit en het stortte in mijn ziel een soort van elektrische extase, een onbeschrijflijke jubel.**

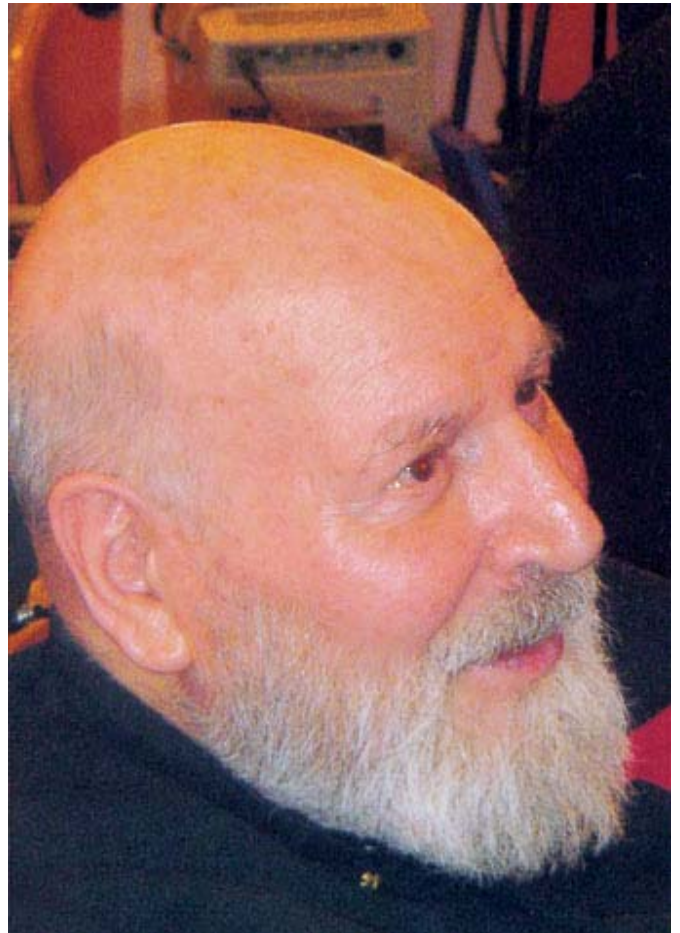
« **Ik wist wat de reden was van die verkwisting van licht. Op het moment waarop het belletje had gerinkel, was Jezus op het altaar neergedaald, de levende en echte Emmanuel, God met ons, precies zoals hij ginder in Bethlehem tijdens een gelijkaardige nacht geboren was** » (*MÉMOIRES ET RÉCITS*, pp. 50-51).

Eerste uitingen van een genade die twee bevoorrechte zielen diep en blijvend zou raken :

« *Natuurlijk heeft mijn kinderlijk bewustzijn dit niet tot in de details kunnen vatten* », schrijft Joseph Ratzinger, « *maar het was toch langs de weg van de liturgie dat ik geleidelijk aan dichterbij kwam bij een immense Realiteit die alle individuen en alle generaties overtreft, en het was ook de liturgie die voor mij aanleiding was tot alsmat nieuwe en verbazingwekkende ontdekkingen. De onuitputtelijke realiteit van de katholieke liturgie heeft mij op alle belangrijke stappen in mijn leven begeleid. Dat zal nu niet anders zijn* » (*op. cit.*, p. 23).

« **Dit is vast en zeker wat ik eerst moet ondernemen : in alle eenvoud en tot uw glorie, Jezus, vertellen wat de Mis voor mij betekende** », schrijft Georges de Nantes. « **Ik ben bezig te ontdekken dat het eigenlijk de Mis is waaraan, door min of meer zichtbare draden, mijn ganse leven altijd vastgehangen heeft, mijn ochtend, mijn middag en mijn avond** » (*op. cit.*, p. 33).

In de jaren 1976-1977 handelde abbé de Nantes in een reeks conferenties uitgebreid over de sacramenten (« *Les sacrements, mystères chrétiens* » ; zie CRC nrs. 111 t. e. m. 120). Rond dezelfde tijd, in 1978, werden in

« *Hoe zullen wij dan kunnen herademen, wat een blijdschap en een vreugde zal het zijn ! Wij, die tot op vandaag als versloekte paria's worden behandeld, wij zullen plotseling de medewerkers zijn van een Paus die zal vervolgd worden, zijn strijdgenoten.* » (Georges de Nantes, preek op 26 januari 1997 ; foto CRC, mei 2005)

München de opmerkelijk rijke preken van kardinaal Ratzinger over hetzelfde thema gepubliceerd (« *Gott ist uns nah. Eucharistie : Mitte des Lebens* »).

Het is fascinerend om beide publicaties met elkaar te vergelijken en vast te stellen dat er ten diepste een volledige overeenstemming tussen beide geestelijken bestaat : van hun waardering voor de "liturgische beweging" die geboren werd uit het vruchtbaar zoekingswerk onder Paus Pius XII, tot aan hun oordeel over "het dispuut", zoals de kardinaal het noemt, dat na het Concilie over het H. Sacrament ontstaan is. Overigens, zo merkt Ratzinger op, dit "dispuut" dateert niet van vandaag, want het verdeelde de geesten al in Corinthe (1 Co. 11, 18-29).

IN HET HART VAN DE KERK

Omdat beiden « in het hart van de Kerk » (*MITTE DER KIRCHE*) willen staan, en omdat hun aanhankelijkheid aan het H. Sacrament geen genoeg neemt met het puur rituele maar doordrongen is van een diepe mystiek, volgt hun theologie een parallel parcours. Tijdens een eucharistisch congres in Benevento onderstreepte kardinaal Ratzinger, zoals abbé de Nantes, dat het « *brood* » dat men tijdens de H. Mis eet ons verenigt

met het Lichaam van Christus zoals de echtelijke eenwording het lichaam van de vrouw verenigt met het lichaam van haar echtgenoot. Voortaan kan men onze geestelijke vader dus niet meer beschuldigen van een "sensualistische" opvatting van de Eucharistie zonder tegelijkertijd ook de Paus aan te vallen! Vergeten we trouwens niet dat deze interpretatie teruggaat op een onverdachte bron, namelijk Sint-Paulus.

Joseph Ratzinger en Georges de Nantes delen ook dezelfde eucharistische interpretatie van de vierde vraag van het Onze Vader, door de theoloog van de Katholieke Contrareformatie als volgt vertaald: « **Geef ons heden ons hemels brood** ». Na onderstreept te hebben dat het gaat om « *het gebed van de leerlingen die niet leven van schatten en kapitalen maar die de armoede in de H. Geest liefhebben en beleven* », vervolgt de kardinaal dat het Griekse woord « *epioesios* » (Matth. 6, 11; Lc. 11, 3) « *minstens betekent: geef ons het brood van morgen, namelijk het brood van de komende wereld.* » Anders gezegd: « **het hemels brood** », want « *de komende wereld* » is de Hemel! Zoals de kardinaal terecht besluit: « *Door de Eucharistie komt de Hemel naar de aarde.* »

Het Onze Vader wordt door beide theologen ook "relationeel" geduid. « *Vergeten we niet dat alle vragen van het Onze Vader uiteindelijk in de eerste persoon meervoud staan* », schrijft Ratzinger. « *Niemand kan zeggen: "mijn Vader", tenzij Jezus alleen. Wij allemaal kunnen slechts "onze Vader" zeggen, en wij moeten bijgevolg altijd samen met de anderen en voor de anderen bidden, uit onszelf treden, onszelf openstellen; het is slechts met die open instelling dat wij echt bidden zoals het moet.* »

Beiden oordelen op dezelfde wijze over de liturgiehervorming. De kardinaal is niet te spreken over de criminele dwaasheid van de "progressisten" (de term en de aanhalingstekens zijn van hem) die denken dat « *de Kerk in haar traditionele viering van de Mis ver zou afgeweken zijn van de oorspronkelijke wil van de Heer.* » Maar hij gaat ook niet akkoord met de *integralisten* (die hij niet noemt maar wel duidelijk viseert) die menen dat « *de Kerk in haar hart zou opgehouden hebben de katholieke Kerk te zijn* » zodat « *men verplicht zou zijn de Eucharistie buiten haar om en tegen haar te vieren, omdat er in haar schoot geen geldige Eucharistie meer zou zijn.* »

De "progressisten" herinnert hij aan « *de ommekeer van het Kruis en van de Verrijzenis* » die alles nieuw gemaakt heeft. « *Jezus heeft aan zijn leerlingen niet gevraagd om het Laatste Avondmaal gewoon als maaltijd te herhalen* », maar wel om « *deze nieuwigheid die Hij schenkt, deze gave van zichzelf* » te verspreiden over heel de wereld en heel de geschiedenis door: dát is het wat de Kerk telkens opnieuw doet als zij het H. Misoffer opdraagt.

De "integralisten" geeft hij gelijk met hun vaststelling dat de vruchten die men verwachtte van de liturgi-

sche Hervorming bedorven zijn door talrijke misbruiken. Maar op de vragen over het offertorium, de communie – rechttop en op de hand – en het gebruik van de volkstaal geeft hij antwoorden die zo gelijk lopen met de visie van onze geestelijke vader dat het vergeefse moeite zou zijn een tegenspraak te zoeken tussen beide theologen – van wie de één Paus geworden is en de ander nog altijd een gesuspendeerd priester is. Tot wanneer? Tot Benedictus XVI zich verwaardigt om zich om het lot van abbé de Nantes te bekommeren. Uit zichzelf zal onze geestelijke vader niets voor zijn eigen persoon vragen. Het is hem alleen te doen om de Kerk, om de Kerk alléén, die moet hersteld worden door een katholieke Contrareformatie.

« RAMPZALIG CONCILIE »

Toen abbé de Nantes op 5 augustus 1965, toen het Concilie nog volop aan de gang was, voor het eerst deze uitdrukking gebruikte (*Lettre à mes amis* nr. 210), verwekte hij veel schandaal. Maar ook kardinaal Ratzinger vertelt in zijn autobiografie hoe hij in 1964, tussen de tweede en de derde zitting in, beangstigd begon te worden door « *de alsmaar koortsachtiger atmosfeer binnen de Kerk en onder de theologen. Men had steeds sterker de indruk dat in de Kerk niets nog stabiel was, dat alles moest herbekeken worden.* »

« *Het Concilie leek meer en meer op een groot parlement van kerken dat in staat was om alles aan te passen en opnieuw vorm te geven naar de eigen inzichten. Er borrelde afkeer op tegen Rome en tegen de Curie, die werden aangewezen als vijanden van elke nieuwigheid en elke vooruitgang. Het conciliair debat werd meer en meer voorgesteld volgens het schema van het moderne parlementair systeem: conservatieven tegenover progressieven. En iedereen die op die wijze geïnformeerd werd, zag zich gedwongen om zelf partij te kiezen.* »

Joseph Ratzinger hield datzelfde jaar een conferentie aan de universiteit van Münster over « *echte en valse vernieuwing van de Kerk* » waarin « *ik probeerde een eerste alarmsignaal te doen horen, waaraan echter nauwelijks aandacht werd besteed.* »

Georges de Nantes had de hele noodlottige evolutie al zien aankomen vanaf de eerste dagen na de opening van het Concilie, in 1962. « **Het Concilie heeft snel opgehouden een goddelijk gebeuren te zijn waarop men zich voorbereidt in de stilte van het gebed en in doorleefde boetedoening. Het heeft heel vlug de louter menselijke draai aangenomen van een grote show, een soort van massameeting van een radicale partij** » (*Lettre à mes amis* nr. 120, 11 okt. 1962).

« *Maar er was in dat verband een nog diepgaander proces aan de gang* », gaat Joseph Ratzinger verder. « *Als de bisschoppen van Rome de Kerk konden veranderen, of zelfs het geloof – dat was de indruk die zij wekten – waarom zij alleen dan? Het leek er op dat men het geloof kon aanpassen, in tegenstelling tot alles wat men tot dan toe gedacht had.* »

« De dood van de Paus is nog maar nauwelijks bekend, of de opvolger is verkozen. De tegenstanders verliezen de moed. De nieuwe Opperherder overwint alle obstakels en leidt het schip tussen de twee zuilen. Daar maakt hij de boot stevig vast, de voorsteven aan de zuil van de H. Eucharistie en de achtersteven aan de zuil van de Maagd Maria. » (droom van Don Bosco, 1862)

Dat was precies de reden voor de verschrikkelijke botsing tijdens de tweede zitting tussen enerzijds kardinaal Ottaviani, prefect van het H. Officie, bewaker van het geloof... en anderzijds kardinaal Frings, de baas van Ratzinger... toekomstig bewaker van het geloof!

In zijn commentaar op deze botsing schreef abbé de Nantes : « Geloof maar niet dat het hier om een kleinzielig geruzie om voorrang gaat. Als de bisschoppen gewild hebben dat men hen een collegiaal gezag toekende, een gezag dat zij in het verleden nooit gehad of opgeëist hebben, dan is dat om een bepaalde taak te volbrengen : een *hervorming*, die zij zonder dat gezag niet zouden kunnen uitvoeren en waarvoor zij zich gevolmachtigd door Joannes XXIII noemen. En als kardinaal Ottaviani zich tegen deze nieuwlichterij verzet, dan is dat niet alleen omdat deze de Grondwet van de Kerk wijzigt, en nog minder omdat zij afbreuk zou doen aan zijn eigen gezag of dat van de Curie, maar omdat dit voor deze zogenaamde hervorming de eerste stap betekent in een evolutie die het respect voor het Woord van God en zijn geopenbaarde Waarheid wil vervangen door de opinies en

de voortdurend aan veranderingen onderhevige wil van een kiezerskorps.

« Wanneer hij [kardinaal Ottaviani] verklaart dat de “theologische Commissie” boven het Concilie staat, wil hij de Concilievaders in herinnering brengen dat hun gezag in feite een leergezag is dat volledig afhankelijk is van het geloof; hun beslissingen en wensen moeten dus in de eerste plaats overeenstemmen met de onveranderlijke dogma’s, zij moeten in de lijn van de geloofswaarheden liggen. De Concilievaders hebben alleen het gezag om de schat van het geloof te bewaren en vrucht te doen dragen, *niet* om deze schat te vervormen of te verloochenen...

« Wanneer de bisschop van Keulen [kardinaal Frings] deze Commissie er integendeel van beschuldigt “het Concilie af te remmen”, wanneer hij zich opwindt omdat de Commissie de conciliaire werkzaamheden controleert en wil dat de Concilievaders haar gehoorzamen en haar orders uitvoeren; wanneer hij er uitdrukkelijk aan toevoegt dat de Commissie slechts “een instrument is waarvan de enige bestaansreden is de wil van het Concilie te volgen”, dan verwerpt hij de ondergeschiktheid van de menselijke wil aan de eeuwige Wet van God, dan plaatst hij de tijdsgebonden meningen van vandaag op gelijke voet met de onveranderlijke Waarheid.

« Er kan geen sprake zijn van gezag, en nog minder van onfeilbaarheid, als deze niet in overeenstemming zijn met de Traditie, verkondigt Ottaviani. U vormt een hindernis voor de Hervorming die wij nastreven, repliceert Frings; houd uw mond en gehoorzaam, want wij vormen de meerderheid! De vergadering applaudisseert... Wie had ooit kunnen geloven dat zoiets zou kunnen gebeuren? Tweeduizend jaar katholiek geloof hadden ons doordrongen van het besef dat het gezag in de Kerk een leergezag is. Wee ons als men ons morgen wil onderwerpen aan een gezag dat ontsnapt aan de controle van het geloof, dat weigert zijn bewijzen van rechtgelovigheid kenbaar te maken en dat zich beroept op de meerderheid van de stemmen om zichzelf op te dringen! » (*Lettre à mes amis* nr. 158, 23 nov. 1963).

« Men wist dat de bisschoppen hun nieuwlichterijen gehaald hadden bij hun theologen », vervolgt kardinaal Ratzinger, die weet waarover hij spreekt: hij was immers zelf de “huistheoloog” van kardinaal Frings! En wat eiste Frings? « De hervorming van de Romeinse Curie en in het bijzonder van het H. Officie, dat belast is met het bewaken van de zuiverheid van het geloof in naam van de Paus zelf. Het is de diepste wens van de hervormers om dit opperste tribunaal machteloos te maken door het onder de controle van de bisschoppen te brengen », legt abbé de Nantes uit.

« De rol die de theologen op het Concilie speelden bezorgde hen steeds duidelijker een nieuw zelfbewustzijn », bekent kardinaal Ratzinger. « Omdat zij

zich beschouwden als de echte specialisten, de experts die de Kennis bezaten, konden zij niet meer aanvaarden dat zij ondergeschikt leken aan de herders. Want hoe konden de bisschoppen een leergezag uitoefenen over de theologen als het deze specialisten waren die het episcopaat hun zienswijze dicteerden? De bisschoppen hingen in feite volledig af van de richtlijnen van de experts... »

Dat was dan ook de hoofdreden van de tegenstand van de theoloog van de Katholieke Contrareformatie, vanaf november 1963, tegen heel de conciliaire "Hervorming":

« Zonder dat ze er zich voldoende rekenschap van gaven, hebben de Concilievaders in feite niet zozeer voor zichzelf gewerkt – tenzij dan om aan een lichte vorm van ijdelheid te voldoen – als wel voor de onrustbarende groep van de experts... van wie er verschillende vroegere "slachtoffers" van het H. Officie waren, die zich nu verkneukelden in de wraak die zij konden nemen en zich voorgoed verlost wisten van de schrik voor het geduchte instituut. Hier en daar begint men al de draak te steken met Ottaviani en Parente, leeuwen waarvan de klauwen door het Concilie geknipt zijn en die een muilkorf gekregen hebben. Een bepaalde expert schrijft dolblij aan zijn correspondent aan de andere kant van de Alpen: "Lubac loopt geen enkel risico meer en Congar is nu echt de algemeen aanvaarde kerkleraar van het Concilie". »

« Achter deze tendens om de specialisten de oppermacht te geven », vervolgt Joseph Ratzinger, « voelde men al de idee rijpen van de soevereiniteit van het volk van God. Volgens deze idee bepaalt het volk zélf wat het onder Kerk wil verstaan, en wordt de Kerk dus zeer duidelijk gedefinieerd als het Volk van God. Men had het over een "basiskerk", een "volkskerk", en die werd – vooral in de context van de bevrijdingstheologie – het doel van de hervorming » (op. cit., pp. 115-117).

Dat is precies wat voor Georges de Nantes al op het moment zelf duidelijk werd, toen hij in oktober 1962 het volgende schreef:

« De Concilievaders lijken niet meer de bedoeling te hebben te willen luisteren naar God en Zijn verlangen naar volmaaktheid en waarheid: zij zijn a. h. w. volksvertegenwoordigers die de wensen van het volk willen doen aannemen door het centraal gezag.

« Ik geef toe dat in dezelfde mate waarin dit Concilie de wending heeft genomen van een grote kermis en van een Kamer van volksvertegenwoordigers, mijn ingesteldheid van gehoorzaamheid sterk afgenomen is. Wanneer iemand mij zou vragen of ik bereid ben om te gehoorzamen aan alles wat dit Concilie zou beslissen, zelfs als dat het priesterhuwelijk zou zijn, het verwerpen van de soutane, de promotie van de priesterarbeiders, de liquidatie van het Latijn, de laïcisering van de christelijke scholen, de

Europese eenmaking, de collegialiteit van de bisschoppen, de bevordering van het lekenambt enzovoort, dan zou ik boos antwoorden dat ik niet zal gehoorzamen. En ik ben niet de enige ! » (*Lettre à mes amis* nr. 120, 11 oktober 1962).

Het vervolg heeft aangetoond dat onze geestelijke vader wél de enige was, tenminste toch de enige tot het einde toe, om stand te houden in deze « opschorting van gehoorzaamheid ».

DE WOLVEN IN DE SCHAAPSKOOI

Maar vandaag is abbé de Nantes niet meer alleen, want wij hebben als Paus een man die vastbesloten is om de wilde dieren te lijf te gaan: « *Bid voor mij, dat ik niet uit schrik probeer te ontkomen aan de wolven* », vroeg Benedictus XVI tijdens zijn intronisatie.

Onze nieuwe Paus heeft dus wel degelijk afstand genomen van het « **dwaze liberalisme** » dat door de theoloog van de Katholieke Contrareformatie vanaf de eerste dag van het Concilie ontmaskerd werd: « **De wolven én de schapen zijn allemaal tezamen opgesloten binnen de Omheining, onder het voorwendsel dat de herders naar een vergadering zijn en dat zij hun beestjes wel zullen herkennen bij hun terugkeer ! »**

De wolven, die dankzij het Concilie in de omheining van de Kerk toegelaten zijn, richten er al veertig jaar lang verschrikkelijke schade aan. Het nieuwe van vandaag is echter dat de Opperherder onverschrokken de strijd met hen aanbindt. Het geval-Reese illustreert dit ten overvloede.

« De jezuïet Thomas Reese, zestig jaar, hoofdredacteur van het erg populaire maandblad *America*, kreeg van de Congregatie voor de geloofsleer te horen dat hij ontslag moet nemen. Men verwijt hem dat zijn standpunten alsmaar verder afwijken van de leer van de Kerk. Hij predikt een progressistischatholicisme (kritiek op het document *Dominus Jesus*, voorstander van het priesterhuwelijk, van de wijding van vrouwen, van een opening m. b. t. het embryo-onderzoek en van het homohuwelijk). De spanningen tussen de geestelijke en de Congregatie voor de geloofsleer bestonden al lang », meldt het katholiek nieuwsblad van het bisdom Aken.

Maar deze "spanningen" leidden onder Joannes-Paulus II nooit tot enige sanctie. Met het aantreden van Benedictus XVI is daar verandering in gekomen. Het dient gezegd dat de jezuïet het geduld van de Paus tot het uiterste op de proef gesteld heeft. Tijdens de begrafenis van Joannes-Paulus II en de uitverkiezing van zijn opvolger bleek pater Reese – een klein, mager mannetje met een voorkeur voor bijtende humor – in hartje Vaticaan de onmisbare en alomtegenwoordige gelegenheidsmedewerker van alle Amerikaanse televisiezenders. Hij deed alle aankondigingen, becommentarieerde, verklaarde en bekritiseerde. Bij zijn terugkeer in de V. S. vernam Reese echter zijn onherroepelijk ontslag.

Benedictus XVI had gezegd: « *Het is genoeg geweest ! »*

broeder Bruno van Jezus

DE NIEUWE CATECHISMUS VAN BENEDICTUS XVI

De compacte catechismus die onlangs door de Paus gepubliceerd werd, is een vlot leesbare samenvatting van de lijvige catechismus van zijn voorganger Joannes-Paulus II... *maar dan zonder dwalingen of ketterijen!*

In de twintigste eeuw is het traditie geworden dat een Paus zijn pontificaat begint met een encycliek. Benedictus XVI vat het zijne niet aan met een encycliek maar met een catechismus: *CATECHISMO DELLA CHIESA CATTOLICA, COMPENDIO*. Tweehonderd bladzijden, 598 vragen en antwoorden... heel onze godsdienst! Het gaat volgens de nieuwe Paus om « *een synthese die alle essentiële en fundamentele elementen van het katholieke geloof en de katholieke moraal bevat, en alleen die, geformuleerd op een eenvoudige, heldere manier die voor iedereen toegankelijk is.* »

Op 28 juni 11. overhandigde Benedictus XVI deze catechismus plechtig aan alle leden van de Kerk, die symbolisch vertegenwoordigd waren door een kardinaal, een bisschop, een priester, een diaken, mannelijke en vrouwelijke religieuzen en verschillende leken... net zoals tijdens zijn intronisatie en overeenkomstig het visioen van het Derde Geheim van Fatima. Maar het compendium is ook bestemd, zo voegde de H. Vader er aan toe, « *voor iedere persoon van goede wil die de onpeilbare rijkdommen van het heilbrengend mysterie van Jezus Christus wil kennen* ». Anders gezegd, voor « *alle zielen die naderen tot God* » en die zo dierbaar zijn aan het Onbevlekt Hart van Maria.

Wat is het verschil tussen deze beknopte catechismus van Benedictus XVI en de lijvige « *KATECHISMUS VAN DE KATHOLIEKE KERK* », in 1993 gepubliceerd door Joannes-Paulus II?

Op 13 mei 1993 legde abbé de Nantes, vergezeld van 267 broeders, zusters en medestanders, bij de Congregatie voor de geloofsleer in Rome een « *Aan-*

klachtenboek tegen de Auteur van de zogenaamde Catechismus van de katholieke Kerk » neer. Een grondige studie van de « *KKK* » had hem namelijk doen vaststellen dat deze catechismus *niet minder dan twaalf ketterijen*

bevatte. De theoloog en stichter van de Katholieke Contrareformatie kon in eer en geweten niet aanvaarden dat aan heel de Kerk een catechismus opgelegd werd die een loopje nam met de rechtlijnige en zuivere leer.

Abbé de Nantes begreep echter heel goed dat de aanvaarding van zijn « *Liber accusationis* » door Rome en de daaruit automatisch voortvloeiende opening van een canoniek proces het Vaticaan in grote verlegenheid zou brengen. De uiteindelijke Auteur van de « *KKK* » was namelijk niemand minder dan Paus Joannes-Paulus II, want hij had de redactie en publicatie ervan met geheel zijn oppergezag gesteund. Daarom zond abbé de Nantes broeder Bruno Bonnet-Eymard als bemiddelaar naar Rome met het volgende voorstel: Verklaar het onderzoek van de catechismus open. Bestudeer mijn aanklachten en bereid in alle stilte een nieuwe uitgave van de catechismus voor, één die grondig herzien is en waaruit alle dwalingen verwijderd zijn. Dan moet het Vaticaan zijn

gezicht niet verliezen en moet het mij niet publiekelijk gelijk geven. Ondertussen heb ik mijn plicht gedaan en kan ik mij aan andere zaken wijden. In dit alles telt immers alleen de dienst van de Waarheid.

De contactpersoon van broeder Bruno, Mgr. Sandri, beloofde het voorstel over te maken aan de prefect van de Congregatie voor de geloofsleer, kardinaal Ratzinger... En blijkbaar hield hij woord, want vandaag, twaalf jaar

Rome, San Clemente, mozaïek van de apsis: de vruchten van Christus' kruisoffer. Aan de voet van het Kruis bloeit een acanthusstruik open, waarvan de weelderige vertakkingen zich in alle richtingen verspreiden, beladen met bloemen en vruchten. De levenskracht van de acanthusstruik komt voort uit het Kruis van Christus, van wie het offer een nieuwe schepping voortbrengt: de Kerk. De twaalf witte duiven symboliseren de twaalf apostelen. Helemaal bovenaan biedt de hand van God de Vader zijn Zoon een zegekroon aan.

later, hebben wij het antwoord : *een échte katholieke catechismus, gezuiverd van alle ketterse opvattingen die in de « KKK » voorkwamen !* Na veertig jaar geloofsafval hebben wij eindelijk opnieuw een katholieke catechismus, die niet gewoon maar een stap terugzet naar het verleden maar die een geniale herformulering is van de goddelijke openbaring voor de redding van een wereld die bij het begin van het derde millennium volkomen ten onder gaat.

Broeder Bruno heeft in *Il est ressuscité !* nr. 37 (augustus 2005) een zeer grondige studie van de nieuwe catechismus van Benedictus XVI gepubliceerd (pp. 1 t. e. m. 26). Daarin onderzoekt hij wat er in de nieuwe uitgave overblijft van de fameuze twaalf ketterijen van de « KKK ». Welnu, zij blijken alle twaalf verdwenen te zijn !

Het is ons niet mogelijk deze uitvoerige studie volledig te vertalen, maar ter illustratie halen we graag twee voorbeelden aan.

De « tweede ketterij » waarvan abbé de Nantes de « KKK » beschuldigde was de « **dwaling over de universele en absolute voorbestemming van ALLE mensen tot de genade, de vergeving van de zonden en het eeuwig leven.** »

Deze dwaling stond helemaal in het begin van de « KKK » verwoord, namelijk in punt 1 : « *God die oneindig volmaakt en gelukkig in zichzelf is, heeft, uit zuivere goedheid, in vrijheid de mens geschapen, om hem te laten delen in zijn eigen gelukzalig leven.* » Volledig juist. Maar wat dan volgt, is volledig verkeerd : « *Daarom nadert Hij altijd en overal tot de mens.* » Altijd en overal ? Ook als Hij de zondige mens uit het paradijs verjaagt ? Ook als Hij alle leven vernietigt tijdens de zondvloed ? Ook als Hij de hoogmoedige mensen die de toren van Babel bouwen straft en hun talen verwart ?

Neen, natuurlijk ! Deze zagezegde liefhebbende bekommernis van God voor ALLE mensen « altijd en overal » is nooit tevoren door de katholieke Kerk beleiden, want ze strookt niet met de Waarheid !

« *Hij roept hem, biedt hem hulp om Hem te zoeken, te kennen en met al zijn krachten lief te hebben.* » Abraham wél, maar niet « alle mensen »... « *Alle mensen, door de zonde verdeeld, nodigt Hij uit tot de eenheid van zijn gezin, de kerk [sic].* »

De theoloog van de KCR merkt terecht op dat deze zienswijze een immens lange periode in de geschiedenis van de mensheid gewoon onder de tafel veegt, « **een tijd van onwetendheid en misdadigheid waarin GOD NOG NIET SPRAK, tenminste toch niet tot de heidense volkeren. De KKK doet ons geloven in een gelijke bekommernis van God om alle volkeren in alle tijden, waarbij Hij alle mensen adopteert en hen al zijn bezittingen in erfpacht geeft.** »

Welnu, in de nieuwe catechismus van Benedictus XVI is het vergif volledig verdwenen. De onjuiste passage is simpelweg geschrapt, en wat overblijft is de zuivere katholieke waarheid : « GOD DIE ONEINDIG VOLMAAKT EN GELUKKIG IN ZICHZELF IS, HEEFT, UIT ZUIVERE

GOEDHEID, IN VRIJHEID DE MENS GESCHAPEN, OM HEM TE LATEN DELEN IN ZIJN EIGEN GELUKZALIG LEVEN. IN DE VOLHEID VAN DE TIJDEN HEEFT GOD DE VADER ZIJN ZOON GEZONDEN OM DE VERLOSSER EN DE REDDER TE ZIJN VAN DE MENSEN DIE IN ZONDE VERVALLEN WAREN. »

De « derde ketterij » van de « KKK » die door abbé de Nantes aan de kaak gesteld werd, was « **de dwaling van een Zoon Gods die een eenheid vormt met elke mens, voor altijd, waarbij Hij hen allemaal op onfeilbare wijze redt.** »

In punt 430 van de « KKK » lezen we : « *Jezus betekent in het Hebreeuws : “Jahwe is redding”. In Jezus vat God zo heel de heilsgeschiedenis ten gunste van de mensen samen.* » En in punt 432 : « *De naam Jezus betekent dat de naam van God zelf tegenwoordig is in de persoon van zijn Zoon, die mens geworden is voor de algehele en definitieve verlossing uit de zonde. Het is de goddelijke naam die alleen het heil brengt en die voortaan door allen aangeroepen kan worden, [want Hij heeft zich met alle mensen verenigd door de menswording], en wel zo dat “er geen andere Naam onder de hemel is waarin wij gered moeten worden” (Hand. 4, 12).* »

De zinsnede die hierboven tussen rechte haken geplaatst is, werd in het commentaar van abbé de Nantes uit 1993 óók tussen rechte haken geplaatst, om aan te geven wat zuiver katholiek was en wat pure nieuwichterij. « **Het gaat in deze passage om de aanroeping van de naam van Jezus : niets op aan te merken. Maar die kleine zinsnede die ik tussen haakjes plaats, en waarbij in voetnoot verwezen wordt naar Sint-Paulus (“Rom. 10, 6-13”), zonder enige verdere verduidelijking en zonder dat er enig verband wordt aangegeven, geeft de indruk dat we moeten geloven in een soort van “vereniging van Jezus met elke mens door toedoen van de Menswording”. En dat is een ketterij** » (CRC nr. 287, dec. 1992, p. 6).

Als we nu gaan kijken in de nieuwe catechismus van Benedictus XVI, dan stellen we vast... dat de gewraakte zinsnede er uit verdwenen is !

« 81. WAT BETEKENT DE NAAM “JEZUS” ? DE NAAM “JEZUS”, BIJ DE AANKONDIGING DOOR DE ENGEL GEGEVEN, BETEKENT “JAHWE IS REDDING”. DEZE NAAM DRUKT DE IDENTITEIT EN DE ZENDING VAN JEZUS UIT “OMDAT HIJ HET IS DIE ZIJN VOLK ZAL REDDEN UIT HUN ZONDEN” (MT. 1, 21). PETRUS BEVESTIGT DAT “ER GEEN ANDERE NAAM ONDER DE HEMEL IS WAARIN WIJ GERED MOETEN WORDEN” (HAND. 4, 12). »

In nummer 521 van de « KKK » verschijnt de ketterij opnieuw « **in al haar kracht, in al haar onrustbarende vreemdsoortigheid** » (G. de Nantes) : « *Al wat Christus in zijn leven doorstaan heeft, doorleeft Hij, opdat wij het kunnen beleven in Hem en Hij het beleeft in ons. [“Door zijn menswording heeft de Zoon van God zich in zekere zin verenigd met iedere mens.”] Wij zijn slechts geroepen één met Hem te worden ; wat Hij in het vlees voor ons en als ons voorbeeld doorgemaakt*

heeft, daaraan laat Hij ons deel hebben als ledematen van zijn lichaam.»

De theoloog van de Katholieke Contrareformatie merkt op dat de gewraakte zinsnede tussen rechte haken een citaat is. Uit de bijhorende voetnoot blijkt dat het gaat om een citaat uit de fameuze pastorale constitutie *GAUDIUM ET SPES* (Gs 22, § 2), « één van de pijlers van het Tweede Vaticaans Concilie ». Het is inderdaad in deze constitutie dat de gewaagde idee opduikt van een vereniging van Christus met elke mens door het feit zelf van de menswording.

« En we weten ondertussen dat deze gewaagde idee aan de Concilievaders voorgesteld werd door... MGR. KAROL WOJTYLA. We weten ook dat niemand eigenlijk goed de betekenis ervan begreep, en dat zij uiteindelijk in die abominabele tekst is binnenge drongen als een mand vol adders, waardoor zij zich heeft kunnen verspreiden in het ganse leerstellige en morele corpus van de postconciliaire Kerk.

« Wat houdt die dwaling van Karol Wojtyla dan precies in? Zij verkondigt dat God zich door het feit van de Menswording zelf “in zekere zin” heeft “verenigd” met heel de mensheid, nog voor die op enige wijze haar instemming had kunnen geven, waardoor die mensheid automatisch haar tijdelijke rechtvaardiging én haar eeuwig heil ontvangt... Nochtans heeft de Kerk altijd en overal in deze “bewonderenswaardige eenheid” en deze waarachtige “vergoddelijking” de morele, d. w. z. vrijwillige vrucht van de genade en de liefde van Christus gezien die haar schenkt, en van de bekering en de wederliefde van het schepsel dat er op antwoordt. De rechtlijnige leer houdt voor dat de “heiligen” met Christus verenigd zijn in de Kerk, als in een mystiek Lichaam. De nieuwlichterij heeft het over een vereniging van de “mens” met Christus die op fysieke wijze plaatsvindt door het feit van de Menswording zelf, waardoor de mensheid als het ware (“in zekere zin”!) een monsterachtige uitvergroting wordt van het fysieke lichaam van Christus!» (CRC nr. 287, p. 7).

De theorie van een fysieke band, zoals cellen deel uitmaken van een lichaam, gaat niet op voor Christus en de door hem verlost mensheid: « Deze band staat dan immers volledig los van het morele en geestelijke leven van de mens: hij bestaat uitsluitend door de eenzijdige wil van Christus. »

De menselijke wil wordt in deze theorie volkomen overbodig, wordt zelfs eenvoudigweg uitgeschakeld: de toestemming van de mens is niet nodig. Alles gebeurt « automatisch ». Waarom moeten er dan nog sacramenten zijn, waartoe is er nog een Kerk nodig?

« We hebben hier te maken met een verschrikkelijke en vernietigende ketterij die neigt naar het pantheïsme en het teilhardisme. De gevolgen laten zich raden en zijn al zichtbaar: de teloorgang van de Kerk en, als gevolg daarvan, de grote geloofsafval...» (*ibid.*).

De katholieke waarheid van Benedictus XVI negeert evenwel het valse dogma van Joannes-Paulus II:

« 101. IN WELKE ZIN ZEGT MEN DAT HEEL HET LEVEN VAN CHRISTUS EEN MYSTERIE IS? HEEL HET LEVEN VAN CHRISTUS IS EEN GEBEUREN VAN OPENBARING. WAT ZICHTBAAR IS IN HET AARDSE LEVEN VAN JEZUS LEIDT TOT ZIJN “ONZICHTBAAR MYSTERIE”, VOORAL TOT HET “MYSTERIE VAN ZIJN GODDELIJKE AFSTAMMING”: “WIE MIJ ZIET, ZIET DE VADER” (JO. 14, 19). BOVENDIEN, OOK AL VLOEIT DE VERLOSSING VOLLEDIG VOORT UIT HET KRUIS EN DE VERRIJZENIS, IS HET LEVEN VAN CHRISTUS EEN “MYSTERIE VAN HEIL”: ALLES WAT JEZUS GEDAAN, GEZEGD EN GELEDEN HEEFT, HAD TOT DOEL DE GEVALLEN MENS TE REDDEN EN HEM TE HERSTELLEN IN ZIJN ROEPING VAN ZOON VAN GOD. »

* * *

Met Benedictus XVI lijkt het tij eindelijk ten goede te keren. Laten we bidden dat onze Heilige Vader de kans krijgt om te doen wat zo dringend noodzakelijk is: « Jezus en Maria prediken – de gekruisigde Jezus en Maria van wie het hart doorstoken is. Het moment is aangebroken om ons opnieuw te leren de ware Mens te aanbidden, beeld en gelijkenis van de Vader: zijn Zoon Jezus Christus, en de Onbevleete Ontvangenis, zijn Allerheiligste Moeder die Hem aan ons geeft om Hem lief te hebben » (G. de Nantes, 12 mei 1993).

bron: artikel door broeder Bruno van Jezus

KEULEN : EEN NIEUW GELUID

« Niemand verwacht dat Benedictus kan zingen en grappen maken met jongeren zoals Johannes Paulus het kon. Maar deze duidelijke blijken van “enthousiasme” zijn ook niet de maatstaf voor succes. Per slot van rekening zijn de problemen voor Kerk en samenleving alleen maar beklemmender geworden en zij vereisen serieus theologisch en intellectueel werk. Kortom, het is tijd voor de WJD-massa's om volwassen te worden » (Kishore Jayabalan).

« Benedictus heeft niet geprobeerd Johannes Paulus te imiteren. Hij is volkomen zichzelf gebleven, meer op zijn gemak in kerkelijke omgeving dan voor een juichende massa. **Minder de mens dan de boodschap centraal stellend** » (Benn Van de Venn).

« De Paus maakte een grote indruk op mij. Stralend en eenvoudig, **wetende dat de Wereldjongerendagen niet om hem draaien maar om onze gezamenlijke ontmoeting met Christus**. Honderdduizenden verwelkomden de opvolger van de apostel Petrus: **omdat hij authentiek is, omdat hij getuigt van een werkelijk doorleefde relatie met Christus** » (Sacha Steijaert).

« Het lijkt erop dat Benedictus vooral door zijn **indringende boodschap** de jongeren aan zich weet te binden » (Yvonne Koopman-Snep).

bron: Katholiek Nieuwsblad, 26 aug. 2005

EEN BISSCHOPPELIJK MANIFEST DE FRANSE REVOLUTIE : ONTMASKERING VAN EEN MYTHE

1789 : het einde van het corrupte *Ancien Régime* dat het gewone volk uitbuitte, de dageraad van een nieuwe en rechtvaardige wereld gebouwd op de idealen van Vrijheid, Gelijkheid en Broederlijkheid... Tot op vandaag denken wij in deze clichés over de Franse Revolutie. Nochtans hebben heel wat lucide historici al lang geleden de mythe van 1789 ontmaskerd. Eén van de meest fundamentele kritieken werd honderd jaar na de Revolutie geschreven door Mgr. Charles-Émile Freppel¹, bisschop van Angers en boegbeeld van de toenmalige traditionalistische katholieken.

OP 5 januari 1889, bij het begin van het eeuwfeest van de Franse Revolutie, publiceerde de toenmalige bisschop van Angers, Mgr. Freppel, een ophefmakende brochure : «*DE FRANSE REVOLUTIE, NAAR AANLEIDING VAN HET EEUWFEEST VAN 1789*». «*Het is een echte bom die ik vandaag midden in het publiek werp*», schreef Mgr. Freppel aan zijn vriend Chavanon. «*Ik ga me heel het komende jaar bezighouden met de strijd tegen de kolossale mythe die men van 1789 gemaakt heeft door op alle reacties te antwoorden.*»

Op drie dagen tijd waren de twee eerste uitgaven van de brochure uitgeput. Nog geen drie maanden later, op 20 maart, verscheen de twintigste editie, met vertalingen in het Spaans, het Italiaans, het Duits, het Hongaars en zelfs het Russisch !

De liberaal-katholieken, die in snelheid genomen waren, probeerden de bisschoppelijke les te verdraaien door te stellen dat «het échte onderwerp van de merkwaardige politieke studie van Mgr. Freppel niet 1789 is, maar de Revolutie van 1793», d. w. z. de tirannie van Robespierre². Verloren moeite, zoals we hierna zullen zien.

Charles Périn, de Belgische econoom die goed bevriend was met Mgr. Freppel, schreef hem een lovende brief : «*Dit is het definitieve oordeel over de Franse Revolutie. De publicatie is een evenement, en men krijgt terug hoop als men ziet hoe uw studie onthaald wordt, zelfs door personen die*

voorheen zoveel wierook verbrand hebben ter ere van het Idool.»

Vanuit Rome kreeg Mgr. Freppel de verzekering dat kardinaal Parrochi zijn studie zorgvuldig gelezen had, en de auteur ervan uitriep tot «*de belangrijkste kerkleraar van de huidige tijd en de bisschop die de vertrooster is van*

de Kerk van Frankrijk.» Zelfs Mgr. d'Hulst, de zeer liberale rector van het *Institut Catholique* in Parijs, kon niet anders dan toegeven : «*U hebt een meesterwerk gerealiseerd door in het bestek van 150 bladzijden het laatste woord over de Revolutie te spreken.*»

HET JAAR VAN HET EEUWFEEST

Alvorens de brochure van de bisschop van Angers te bespreken, willen we eerst enkele belangrijke gebeurtenissen uit het jaar 1889, het jaar van het eeuwfeest van de Franse Revolutie, in herinnering brengen. Op het moment zelf waarop de brochure verscheen had in Parijs bij het *Panthéon* de inhuldiging plaats van het standbeeld van Jean-Jacques Rousseau. Een andere, al even symbolische inhuldiging was die van een kopie van het Vrijheidsbeeld van Bartholdi, op de *Pont de Grenelle* over de Seine. Maar dé gebeurtenis van het jaar was de Wereldtentoonstelling, die hoogmoedig de Eiffeltoren neerplante op het *Champ-de-Mars* om de triomf van de Franse Revolutie, de techniek en de moderne wereld te vieren.

De grote held van het feest was **Danton**, de volkstribuun, de demagoog, die werd gevierd als «de

Het proces van koningin Marie-Antoinette (PMVP/cliché Briant).

(1) Voor de biografie van deze strijdvaardige bisschop, zie *Hij is verzezen !* nr. 8, maart-april 2004, p. 5. – (2) Tot op vandaag wordt ook bij ons op de scholen onderwezen dat men de Franse Revolutie als een tweeluik moet zien : het eerste luik, tot 1793, is het “positieve” luik van de Revolutie, met leiders die enkel met goede bedoelingen bezielde waren en het beste voor “het volk” wensten ; met de machtsovername door Robespierre begint het “negatieve” luik, de Terreur, die eigenlijk een verloochening van de revolutionaire idealen betekende. Mgr. Freppel gaat met deze visie, die meer ideologisch gekleurd is dan historisch juist, helemaal niet akkoord.

goede revolutionair», de voorman van de vredelievende Revolutie en de dappere verdediger van de grondbeginselen van 1789: «Vrijheid, gelijkheid, broederlijkheid»... alvorens hij het slachtoffer werd van de dictatuur van **Robespierre** in 1793. Republikeinen én liberaal-katholieken vonden elkaar zo terug rond dezelfde interpretatie van de Revolutie: *JA AAN 1789, NEEN AAN 1793!*

De royalisten en de traditionele katholieken waren niet minder actief. Sedert een jaar al hadden zij een onderzoek ondernomen met het oog op de redactie van nieuwe *Cahiers de doléances*¹ die zij wilden voorstellen op een Staten-Generaal die medio 1889 moest doorgaan.

Het jaar 1889 werd ook gekenmerkt door wetgevende verkiezingen. Om zeker te zijn van de overwinning op hun tegenstanders hadden de republikeinen de wijze van stemmen veranderd en de kiesomschrijvingen anders verdeeld. Zij haalden het, behalve in het departement *Finistère* waar Mgr. Freppel herkozen werd met 95 % van de stemmen.

DE REVOLUTIE IS EEN DOCTRINE

In die context gaat Mgr. Freppel recht naar de essentie, door aan te tonen dat de Franse Revolutie geen toevallige wending in de geschiedenis is maar een doctrine:

«In bepaalde opzichten kan men van de Franse Revolutie hetzelfde zeggen als van de protestantse Hervorming in de 16de eeuw: allebei vormen zij een gedachtenstroom die de grenzen van een eeuw of van een land ver overschrijdt. Als alles zich in 1789 en in 1793 beperkt had tot het omverwerpen van een dynastie, tot het vervangen van een bepaalde regeringsvorm door een andere, dan hadden we slechts te maken gehad met één van die catastrofes waarvan de geschiedenis ons vele voorbeelden biedt. Maar de Franse Revolutie heeft een heel ander karakter: zij is een doctrine of, zo men wil, een geheel van doctrines, op godsdienstig, filosofisch, politiek en sociaal gebied. Dat is het wat de Revolutie haar ware draagwijdte geeft, en het is op die vlakken dat men haar moet beschouwen om haar te beoordelen...»

De vraag die moet beantwoord worden is dan ook: «Zou het kunnen dat de Franse Revolutie helemaal niet als een weldaad moet beschouwd worden, maar integendeel als **één van de meest noodlottige gebeurtenissen in de geschiedenis van de mensheid?**»

HERVORMING JA, REVOLUTIE NEEN!

«De beweging van 1789 moest, volgens het algemeen verlangen, een hervormingsbeweging zijn, en

het is een revolutionaire beweging geworden. Dat is tegelijkertijd de fout en de veroordeling ervan», legt Mgr. Freppel uit.

In 1879, bij de inhuldiging van het monument ter nagedachtenis van generaal de la Moricière in de kathedraal van Nantes, had de bisschop deze gedachte al ontwikkeld: *«Tot dan toe had men al verschillende landen de voorwaarden van hun openbaar leven op enkele punten zien aanpassen, volgens de tijdsnood en de geestesgesteldheid van de burgers. Frankrijk zelf had trouwens in de loop van zijn lange geschiedenis al meermaals zijn burgerlijk en politiek regime bijgestuurd overeenkomstig nieuwe omstandigheden. Zulke hervormingen, ingegeven door de rechtvaardigheid en vol wijsheid doorgevoerd, stemmen volkomen overeen met de Voorzienigheid en met de natuurlijke ordening van de dingen.»*

«Maar iets heel anders is het wanneer een land radicaal breekt met heel zijn verleden en op een bepaald moment tabula rasa maakt met zijn regering, zijn wetten en zijn instellingen om het sociale bouw-werk helemaal opnieuw op te trekken, van de basis tot de top, zonder rekening te houden met welk recht of welke traditie ook. Iets heel anders is het wanneer een land dat door iedereen als het meest vooraanstaande wordt beschouwd plots ten overstaan van de hele wereld verklaart dat het al twaalf eeuwen verkeerd bezig is geweest, dat het zich heel die tijd compleet vergist heeft over zijn eigen genie, zijn zending en zijn plichten, dat er geen sprankel rechtvaardigheid of wettelijkheid steekt in wat zijn grootheid en zijn roem heeft uitgemaakt, dat alles moet herbegonnen worden en dat het geen rust of verpozing zal kennen zolang er nog één spoor van zijn geschiedenis overeind staat: neen, zo'n vreemd spektakel heeft geen menselijk oog ooit aanschouwd.»

Op basis van de lectuur zelf van de *Cahiers de doléances* stelt Mgr. Freppel met de meest objectieve historici vast: «Iedereen ging ermee akkoord om de fundamenteën van de Franse samenleving te behouden: de monarchistische regeringsvorm, de onschendbaarheid van de gewijde persoon van de koning en de erfelijkheid van de kroon in mannelijke lijn; het overwicht van de katholieke godsdienst, de enige die in het koninkrijk openbaar mocht beleden worden; enz. Niets van dat alles wordt in welke *Cahier* ook in vraag gesteld, en de derde stand toonde zich niet de minst geestdriftige als het er om ging zijn aanhankelijkheid aan het koningschap te betuigen. Het is dus een overduidelijk bewezen feit, waarover geen enkele discussie mag bestaan, dat **de idee van een radicale Revolutie volkomen ontbreekt in deze Cahiers die door de intellectuele elite van het land werden voorbereid.**»

(1) Aan de vooravond van de Revolutie had koning Lodewijk XVI voor het eerst sinds lange tijd opnieuw de Staten-Generaal bijeengeroepen. De bijeenkomst van clerus, adel en derde stand werd plechtig geopend in Versailles op 5 mei 1789. Ter voorbereiding hadden alle parochies van Frankrijk *Cahiers de doléances* mogen indienen, waarin de leden van de derde stand hun grieven en wensen kenbaar konden maken.

Wat vroeg het volk ? « *Men wilde een einde gemaakt zien aan de misbruiken, niet de omverwerping van de troon ; men wilde hervormingen doorvoeren, geen Revolutie ontketenen.* » Om een antwoord te bieden op de “grieven” was het niet nodig « *om een bloedige tragedie van tien jaar te beginnen, die daarna gevolgd werd door periodieke omwentelingen¹, zonder enig ander resultaat dan dat het lot van Frankrijk om de vijftien of achttien jaar telkens opnieuw in vraag gesteld wordt.* »

« *Wat zou Frankrijk vandaag zijn als deze hervormingsbeweging haar normale en regelmatige gang had kunnen volgen, in plaats van plaats te moeten maken voor de Revolutie ? Als de traditionele instellingen, na een versterkende verjongingskuur, zich verder ontwikkeld zouden hebben volgens de noden en belangen van het land ? Als het gezag zich had kunnen handhaven in een juist evenwicht, volgens de wens van iedereen, in plaats van al honderd jaar over en weer te schuiven tussen dictatuur en anarchie ? Als de Franse natie zich tien revoluties en dertig jaar oorlog had bespaard en in plaats daarvan werk zou gemaakt hebben van de schitterende mogelijkheden waarover zij dank zij de Voorzienigheid beschikt ? Als de hervormingsbeweging van 1789 zich onder die voorwaarden verder ontwikkeld zou hebben, dan zou Frankrijk de toon gezet hebben voor het hele christelijke Europa en zou ons land vandaag aan het hoofd van de wereld gestaan hebben.* »

Maar de Franse Revolutie is iets heel anders : « *Het is een doctrine, en een radicale doctrine ; het is een doctrine die volkomen tegengesteld is aan het christendom – vandaar niet alleen haar overduidelijke onjuistheid, maar ook de belangrijke rol die zij in de geschiedenis van de mensheid gespeeld heeft.* »

EEN ANTICHRISTELIJKE OMWENTELING

« *De Franse Revolutie* », schrijft Mgr. Freppel, « *is de toepassing van het rationalisme op het burgerlijke, politieke en sociale vlak [...]. Dat is wat haar onderscheidt van alle andere omwentelingen die in de geschiedenis van de staten voorgekomen zijn. Wie er slechts een verandering van dynastie of regeringsvorm in ziet, van uitbreiding of inkrimping van rechten voor deze of gene klasse van burgers, die blijft aan de oppervlakte en komt niet tot de kern.* »

De waarheid is dat « *het om een geheel nieuwe opvatting van de menselijke samenleving gaat, bekeken in haar oorsprong, haar eigenheid en haar bestemming.* » Het gaat dus niet “gewoon maar” om een aanval op de katholieke Kerk om die te vernietigen. De Revolutie streeft radicaal naar « *de totale uitschakeling van het christendom als dusdanig en de eliminatie van de goddelijke openbaring en de bovennatuurlijke orde. Zij wil nog alleen rekening houden met wat de theore-*

tici de gegevens van de natuur en van de rede noemen. Lees er de Verklaring van de Rechten van de Mens maar eens op na : men zou zeggen dat voor dit land dat veertien eeuwen christelijk is geweest het christendom nooit bestaan heeft of dat het zinloos is er rekening mee te houden. »

De bisschop van Angers besluit in felle bewoordingen : « *De Revolutie wil de vernietiging van het sociaal Rijk van Jezus Christus, ze wil tot het laatste spoor ervan uitwissen. De Revolutie, dat is de totaal ontkerstende samenleving, dat is Christus die weggeduwd wordt tot in de hoek van het individuele geweten. Men wil Christus verbannen uit het openbaar en het sociaal domein ; verbannen uit de Staat, die weigert in Zijn gezag nog de bevestiging te zoeken van het eigen gezag ; verbannen uit de wetten, waarvan Zijn wet niet meer de soevereine regel is ; verbannen uit de familie, die buiten Zijn zegening wordt gesteld ; verbannen uit de school, waar Zijn onderricht niet meer de ziel van de opvoeding vormt ; verbannen uit de wetenschap, waar Hij als enige eer nog slechts een soort van neutraliteit verkrijgt die al even beledigend is als tegenspraak ; overal uit verbannen, behalve misschien uit dat kleine hoekje van de ziel waar men Hem nog een restje heerschappij gunt.* »

« *De Revolutie is de christelijke natie die haar doopsel afzweert, die haar historisch en traditioneel geloof van zich afstoot en die probeert om zichzelf buiten het Evangelie om terug op te bouwen, op de fundamente van de zuivere rede die de enige bron van het recht en de enige regel van de plicht geworden is. Een maatschappij die geen andere gids meer heeft dan de natuurlijke inzichten van het intellect, afgesneden van de openbaring, en geen ander doel dan het welzijn van de mens in deze wereld, los van zijn hogere en goddelijke bestemming : dat is de kern van de doctrine van de Revolutie. De haat jegens het bovennatuurlijke is en blijft haar meest kenmerkende eigenschap.* » Ook het deïsme dat door Voltaire en Rousseau beleden werd, doet aan deze vaststelling geen afbreuk : deze filosofen wilden net als een Diderot en een Helvetius vóór alles de ontkerstening van een sociale orde waarover Christus veertien eeuwen lang geregeerd had.

Het beginsel en de bron van het gezag zoekt men niet meer in God « *maar in de mens, en in de mens alléén. De wet is nog slechts de uitdrukking van de algemene wil, van een groep mensen die in laatste instantie, en zonder dat nog een beroep mogelijk is op welk ander gezag ook, beslissen over wat rechtvaardig of onrechtvaardig is. Alles wordt overgeleverd aan de willekeur en de grillen van een toevallige meerderheid. Alles vertrekt van de mens en keert naar de mens terug, zonder ook maar één ogenblik rekening te houden met welke goddelijke wet ook. De natuur en de menselijke*

(1) De bisschop verwijst hier naar de veelvuldige regeringsvormen die zijn land sinds de Revolutie gekend heeft : Republiek (1789-1799), Consulaat (1799-1804), Keizerrijk (1804-1815), Restauratie (1815-1830), Constitutionele monarchie (1830-1848), Tweede Republiek (1848-1852), Tweede Keizerrijk (1852-1870), Derde Republiek (vanaf 1870), enz.

rede zijn de enige bron en de enige maat van de macht, het recht en de rechtvaardigheid. Er bestaat geen goddelijk recht van welke aard ook meer ; de rechtvaardigheid is alleen maar op het menselijke gebaseerd. »

« Het is dan ook van weinig belang of men de naam van het Opperwezen op de titelbladzijde van het ganse werk laat staan, als een decorstuk of een trompe-l'œil ; in werkelijkheid immers heeft de mens de plaats van God ingenomen, en het logisch gevolg van het hele systeem is een politiek en sociaal atheïsme. »

EEN WERELD BEROOFD VAN ZIJN GODDELIJKE OORSPRONG

Na de beginselen ontmaskerd te hebben, komt Mgr. Freppel vervolgens aan de gevolgen, die gewild waren en op cynische wijze in de praktijk werden gebracht :

*« Het is er de Franse Revolutie dus niet alleen meer om te doen de christelijke staat te vernietigen, het christelijk huisgezin, het christelijk huwelijk, de christelijke rechtspraak en het christelijk onderwijs. Neen : door de logica zelf van haar principes wil zij de goddeloze staat instellen, het huisgezin zonder God, het huwelijk zonder God, de school zonder God, het gerechtsgebouw zonder God en het leger zonder God – m.a.w. : **zij wil de idee zelf van God uitbannen uit alle wetten en alle instellingen.** »*

*« Het is bijzonder moeilijk zich aan de gevolgen te onttrekken zolang men het beginsel blijft huldigen. Door God te vervangen door de mens als beginsel van het gezag heeft de Revolutie het atheïsme wettelijk geproclameerd. Vanaf dat moment werd dit wettelijk atheïsme er geheel natuurlijk toe gebracht zijn stempel te drukken op alle manifestaties van het openbaar leven. Wij zien dat ook vandaag nog met lede ogen aan. Wie daarover verbaasd is, heeft niet begrepen wat de kern is van de revolutionaire beweging van 1789. Want het ideologisch karakter van de Franse Revolutie zoeken we niet in de uitspattingen of de misdaden van 1793 : **het is niet in 1793 maar in 1789 dat Frankrijk de diepe wonde heeft opgelopen waaraan ons land sindsdien lijdt**, en die haar dood kan veroorzaken als een stevige en levenskrachtige reactie er niet in slaagt haar terug op het spoor van een volledige genezing te zetten. Het is in 1789 dat de vertegenwoordigers van de Revolutie afgestapt zijn van het begrip “christelijk volk” om het deïstisch of atheïstisch rationalisme op de sociale orde toe te passen ; zo hebben zij aan de wereld het triest spektakel van een **nationale geloofsafval** laten zien, waarvoor tot op dat ogenblik in de katholieke landen geen voorgaande was. Het is in 1789 dat er in de sociale orde een werkelijke **Godsmoord** heeft plaatsgehad, te vergelijken met wat het joodse volk zeventien eeuwen geleden met de Godmens gedaan had. »*

EINDE VAN DE CHRISTENHEID

De bisschop van Angers bestudeert vervolgens de weerslag van de Franse Revolutie op heel Europa. *« Er is niets minder Frans dan de Franse Revolutie »,*

schrijft hij, « en het beste bewijs voor wat ik hier vooropstel is het feit dat zij zelf de ambitie heeft om iets heel anders te zijn. Zij richt zich immers niet tot Frankrijk, maar tot het hele mensdom ; zij proclameert de Rechten van de Mens, en niet die van de Franse burger ; zij streeft naar de rol van politiek Messias. »

« De revolutionairen van vorige eeuw negeren de reële, historische Fransman, met de hem eigen kenmerken en kwaliteiten ; in plaats daarvan scheppen zij een ideaal en abstract wezen, dat nooit bestaan heeft en nooit ergens zal bestaan, een product van de natuur en van de rede. Voor dit abstracte wezen stellen zij wetten op zonder rekening te houden met het nationaal belang of met de historische rechten.

« Het is nauwelijks nodig aan te tonen hoe absurd het is dezelfde wetten te willen opstellen voor een land zoals Frankrijk, dat monarchistisch is in zijn tradities, zijn zeden, zijn taal, zijn eigen genie – in één woord, tot in het merg van zijn beenderen – als voor een groep kolonisten in Californië. Deze absurditeit hebben wij moeten betalen met tien opeenvolgende revoluties, omdat het ons onmogelijk gemaakt werd om terug de historische en traditionele weg te nemen waarvan wij afgeweken zijn. »

EINDE VAN DE VRIJHEDEN

De genadeloze kritiek van Mgr. Freppel richt zich vervolgens op de drie idolen van het revolutionair devies : *VRIJHEID, GELIJKHEID, BROEDERLIJKEID*. Eerst komt de *VRIJHEID* aan bod.

« De Revolutie heeft de centralisatie van de macht tot aan de uiterste limieten doorgedreven. Haar opzet bestond erin om de heidense theorie van de almacht van de Staat te doen herleven : zij heeft deze almacht geconcentreerd in een louter numerieke meerderheid met minachting voor alle gemeentelijke en provinciale vrijheden. Tussen de Staat enerzijds en het individu anderzijds wil de Revolutie niets anders : geen autonome instellingen, geen tussenorganismen, geen onafhankelijke verenigingen, want die hinderen haar alleen maar in haar absolutistische neigingen. De historische provincies schaft zij zonder meer af ; in de plaats ervan komen de departementen. Waarom ? Om alle historische rechten te kunnen afschaffen en zo één en dezelfde wil te kunnen doen triomferen van het ene eind van Frankrijk tot het andere. Deze ene wil dringt zich in naam van de Staat overal op, regelt alle zaken binnen de departementen en de gemeenten, absorbeert alles.

« Alles en iedereen wordt onder de voogdij van de Staat geplaatst. Er kan geen centiem worden uitgegeven, geen steen van een openbaar gebouw verplaatst zonder de toestemming van de Staat of tegen zijn wil. Men kan zo'n systeem de naam geven die men wil, maar er het etiket “vrijheid” opkleven is toch wel een onduidelbare verkrachting van de taal !

« Ik weet wel dat de grote denkers van de Franse Revolutie plechtig verklaren dat “alle mensen vrij geboren worden en vrij blijven”. Maar dat is een goed-

kope uitspraak die geen stand houdt tegenover de revolutionaire idee van de almacht van de Staat. **Men is niet vrij**, wanneer men in alle richtingen voortdurend botst tegen die almacht die absoluut niets buiten haar invloedssfeer wil laten. **Een individu is niet vrij**, wanneer hij zelfs niet de mogelijkheid heeft om over zijn bezit te beschikken volgens zijn geweten en in functie van zijn belangen. **Een huisvader is niet vrij**, wanneer het de Staat is die hem oplegt welk soort opvoeding hij aan zijn kinderen moet geven, in tegenspraak met zijn godsdienstige overtuiging. **Een gemeente is niet vrij**, wanneer de hele administratie ervan ondergeschikt is aan de willekeur van een functionaris van het centraal gezag – een prefect of iemand anders – en wanneer de burgemeester zelfs niet het recht heeft om een boswachter te benoemen of te ontslaan.

« Het zou gemakkelijk zijn om zo, van boven naar beneden, heel de sociale ladder te overlopen zoals de Franse Revolutie ze samengesteld heeft, om aan te tonen dat er op geen enkele sport van die ladder echte vrijheid bestaat. 1789 heeft brandhout gemaakt van alle plaatselijke vrijheden, om in de handen van de Staat de meest absolute macht te concentreren die men zich in een beschaafd land kan voorstellen. Men heeft uitgerekend dat de Grondwetgevende Vergadering op twee jaar tijd 2557 wetten heeft uitgevaardigd; de Wetgevende Vergadering, op één jaar tijd, 1712; en de Conventie, op drie jaar tijd, 11.210! Nooit tevoren heeft de wereld zo'n bizar spektakel gezien. Men zou terecht kunnen denken dat Frankrijk nog maar pas geboren werd, en dat het land moest behandeld worden als een horde wilden die nog maar net tot een vorm van sociale ordening gekomen waren.

« Een dergelijke centralisatie van de politiek verstikt elke vrijheid des te gemakkelijker omdat de willekeur uitgaat van een vergadering, d.w.z. een anonieme en onpersoonlijke meerderheid, die alle minderheden verplettert onder de superioriteit van het getal en waarin niemand zich verantwoordelijk voelt voor wat geacht wordt het werk van iedereen te zijn. »

VRIJHEID OF DE DOOD !

Heeft de Revolutie dan niet tenminste de individuele vrijheid geproclameerd, in het bijzonder de vrijheid van geweten, vraagt Mgr. Freppel zich af. Na herinnerd te hebben aan de verdraagzaamheid ten overstaan van joden en protestanten onder het Ancien Régime voegt hij eraan toe :

« Wanneer men over godsdienstvrijheid spreekt in verband met de Franse Revolutie, moet men automatisch denken aan namen en herinneringen die van die aard zijn dat elke discussie over dit punt oppervlakkig wordt. De volledige Franse geestelijkheid die uitgeroeid werd, of gedeporteerd, of verbannen naar alle mogelijke landen van Europa, omdat ze geweigerd had de eed van

trouw af te leggen aan een ketterse en schismatieke Grondwet die het natuurlijk product was van het staatsdespotisme : dát is de godsdienstvrijheid die geboren werd uit de revolutionaire beweging van 1789. Want men mag niet uit het oog verliezen dat, hoewel de verschrikkelijkste misdaden dateren van 1793 en daarna, dat het toch wel tijdens de assemblée van 1789 was dat de burgerlijke positie van de clerus uitgewerkt werd – niets meer of minder dan de absolute greep van de Staat op de gewetens, dit toppunt van antireligieus despotisme. **De verdrukking van de katholieken, door daden van geweld of langs wettelijke weg, is vanaf het eerste moment één van de hoofdkenmerken van de Franse Revolutie geweest, tot op vandaag. »**

Na gesproken te hebben over de talloze martelaren van de Revolutie wijst de bisschop van Angers op de actualiteit van zijn eigen tijd – die overigens ook onze actualiteit is :

« Telkens als het revolutionair liberalisme terug aan de macht komt, in 1830 zoals in 1789, in 1848 en in 1879, is zijn eerste actiepunten het terugschroeven van de vrijheid van de katholieken. Een paar jezuïeten of dominicanen die bijeenkomen om gezamenlijk te bidden, te onderwijzen en te preken verontrusten dit liberalisme méér dan de dreiging van vijandelijke mogendheden zou kunnen doen. Er is niets dat de liberale schrijvers en de politici meer ergert dan de vrijheid van godsdienst !

« Zeker, de Verklaring van de Rechten van de Mens verkondigt dat niemand verontrust zal worden voor zijn religieuze overtuiging. Maar het volstaat om rond te kijken om zich ervan te overtuigen dat het ook hier weer gaat om één van die leugenachtige formules waarachter het staatsdespotisme zich verschuilt. **De waarheid is dat de Revolutie een religieuze overtuiging het minst van al vergeeft.** Is er, aan de vooravond van het eeuwfeest van de Revolutie, één prefect of onderprefect die niet voor zijn carrière moet vrezen als hij openlijk zijn Pasen zou houden ? Is er één boswachter die zijn kinderen ongestraft naar een christelijke school zou durven sturen in plaats van naar de école laïque ? Vormt het eenvoudige feit van 's zondags naar de mis te gaan geen gevaar voor iedereen die een of andere betrekking bij de staat heeft ?

« Laten we maar liever zwijgen over die holle frasen die niemand nog ernstig kan nemen. Het is met de individuele vrijheden hetzelfde gesteld als met de provinciale, departementale en gemeentelijke vrijheden. De revolutionaire beweging van 1789 is er de pure ontkenning van geweest, ten voordele van een politieke meerderheid die alle macht naar zich toetrekt en zich aan de gewetens opdringt onder het mom van "algemene wil". »

[wordt vervolgd]

broeder Pascal van het H. Sacrament